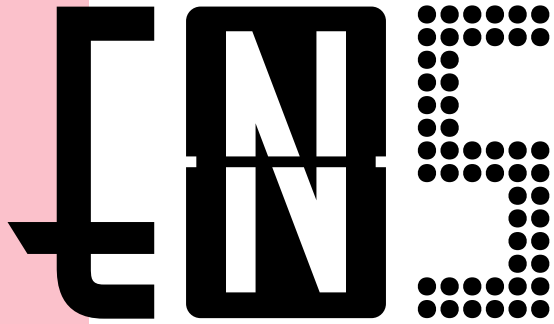

EL NOU SANTPOLENC

Abril
2021

#102

EN PORTADA

90 ANYS DE LA PROCLAMACIÓ DE LA II REPÚBLICA

Pàgs. 4-9

Ara fa un any...

Ara fa un any estàvem tots confinats a casa. Els infants sense escola i els adults –a excepció dels serveis essencials– teletreballant o en EERTO. Una mesura dràstica i fins llavors inconcebible per fer front a una amenaça invisible, la Covid-19, però que ja ha deixat més de 20 mil morts a Catalunya i quasi 30 mil en el conjunt dels Països Catalans. Un any més tard, ens trobem en un llarg i lent procés de vacunació, però amb perspectives esperançadores.

En aquest ENS parlem de com es va viure un moment tan únic a Sant Pol a través del documental que Mercè Pinar acaba de publicar.

Un altre aniversari que recordem en aquest número de l'ENS són els 90 anys de la proclamació de la Segona República, parant atenció a les connotacions que va tenir a la vila.

La cultura és també protagonista destacada d'aquest número, amb la presentació de treballs discogràfics santpolencs i la reobertura del Museu de Pintura.

Tanmateix, ens volem fem ressò del talent femení en el món de la ciència amb dues dones amb vinculació santpolenca que ens expliquen com s'han obert pas en les seves especialitats. De la mateixa manera com la santpolenca Esther Pujol Serra es va obrir pas en el món de la pesca, i a la qual recordarem amb motiu del centenari del seu naixement.

Us donem la benvinguda a l'ENS de la primavera!

ENS

Dipòsit legal
B-24263-93

Edita
Ajuntament
de Sant Pol de Mar

Coordinació
Marc Vidal (Regidoria
de Comunicació)

Disseny i maquetació
www.mutudesign.com
(Gina Rodríguez)

Impressió
Impremta Pagès

Fotografia
Arxiu Ajuntament
Sant Pol de Mar, Arxiu
Municipal, Arxiu Pere
Sauleda.

Distribució
Correu del Maresme

Publicitat
ens@santpol.cat
93 760 01 52

Ajuntament
de Sant Pol de Mar
Plaça de la Vila, 1
08395 Sant Pol de Mar
Tel. 93 760 04 51
www.santpol.cat
Facebook/Twitter/
Instagram/Youtube:
@ajsantpol

Imprès en paper
100% ecològic

Tirada
4.000 exemplars

Cost unitari
0,92€

TELÈFONS D'INTERÈS

Arxiu Municipal
93 780 33 38

Biblioteca Can Coromines
93 760 45 44

Ca l'Arturo
93 760 30 06

Consultori Local
Sant Pol de Mar
93 760 48 18

Llar d'infants Pi del Soldat
93 760 10 72

Oficina d'Atenció
a la Ciutadania (OAC)
Tel: 93 760 04 51

Oficina Turisme
93 760 45 47

Policia Local
93 760 05 19
Emergències: 609 306 609

Ràdio Sant Pol
93 760 46 46

Serveis Socials Municipals
93 760 09 09

**TENS QUEIXES SOBRE
L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA?**

Contacta amb el Síndic de Greuges:
900 124 124 / sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

Sumari d'EN5

EN PORTADA

4
LA SEGONA
REPÚBLICA A
SANT POL

ENTREVISTA

10
FA UN ANY DEL
CONFINAMENT

L'ENTREVISTA

12
CIENTÍFIQUES
DE CASA A LA
CONQUESTA DE
L'ESPAI

DONES DE SANT POL

15
LA DARRERA
DONA DE
MAR

ENTITATS

16
ELS AMICS
DE LES ARTS

RECOMANACIONS LITERÀRIES

19
VA DE
LLIBRES

EL PER QUÈ DEL SEU NOM

20
CARRERS
DE SANT POL

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

24
EDUARD COSTA I
NEUS BORELL

OPINIÓ

31
L'ESPAI
DEL LECTOR

LA SEGONA REPÚBLICA A SANT POL

Cristina Bosch i Prat

Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar

Enguany es commemoren 90 anys de la proclamació de la segona República, el 14 d'abril de 1931, que va suposar una etapa de reforma de les estructures socials i d'aposta per la modernitat sense precedents al nostre país.

La Plaça Sant Jaume el dia de la proclamació de la república © Arxiu Fotogràfic Centre Excursionista de Catalunya.

La segona República

El 12 d'abril de 1931 van celebrar-se les eleccions municipals a Espanya, amb un elevat índex de participació del 67%. Podien votar tots els homes majors de 25 anys i les forces polítiques i l'opinió pública eren conscients que aquests comicis esdevindrien un plebiscit sobre la continuïtat de la monarquia. Així, les eleccions d'abril de 1931 van convertir-se en un referèndum popular sobre el model d'Estat.

Els partits que havien signat el Pacte de Sant Sebastià (republicans, socialistes i nacionalistes) van imposar-se a les grans ciutats, mentre que al món rural eren els monàrquics els que van triomfar. Malgrat que el nombre de regidors monàrquics era superior al de republicans en el conjunt del país, els resultats electorals van evidenciar que bona part de l'electorat havia apostat per un canvi de règim. En conseqüència, un cop coneguts els resultats, el 14 d'abril, els regidors electes de la localitat guipuscoana d'Eibar van ser els primers a proclamar la República, des de la plaça de l'Ajuntament, i al llarg del dia ho van anar fent els regidors de moltes altres ciutats del país, mentre la població sortia al carrer de manera espontània i pacífica a celebrar-ho.

Davant la situació, Alfons XIII va veure's obligat a renunciar a la corona i va marxar a l'exili. A Madrid, els representants dels partits signants del Pacte de Sant Sebastià van constituir un govern provisional, que el mateix dia 14 va fer-se càrrec del poder i va proclamar oficialment la Segona República Espanyola.

A Catalunya, les eleccions del 12 d'abril també van reflectir el sentit plebiscitari sobre la monarquia. Així, la Lliga Regionalista va presentar-se davant de l'electorat

ES VAN REALITZAR NOMBRESES I IMPORTANTS REFORMES DE SENTIT PROGRESSIU I DEMOCRÀTIC

com una opció política continuista i reformadora, mentre que les forces republicanes, la coalició republicano-socialista i la recentment creada Esquerra Republicana de Catalunya, es presentaven com una opció rupturista amb el règim monàrquic. Els resultats de les eleccions van significar un clar triomf de l'Esquerra i la pèrdua de l'hegemonia per part de la Lliga. El gran vencedor de les eleccions a Catalunya, Francesc Macià, va proclamar la República Catalana, transformada poc després en Generalitat de Catalunya.

El nou règim arribava amb l'herència del desastre de la dictadura de Primo de Rivera i en un context internacional advers en l'àmbit econòmic i polític. La crisi econòmica mundial s'havia iniciat amb el crac del 29 i el model democràtic estava en retrocés a Europa, amb l'ascens del feixisme.

Bienni reformista (1931-1933)

Es va caracteritzar per l'esforç del govern per modernitzar la nació i treure-la del seu endarreriment secular, tant en matèria econòmica com social. En aquest període s'elaborà i s'aprovà la constitució, que separava l'església de l'estat, acceptava les autonomies regionals i declarava la igualtat legal entre els 2 sexes, esdevenint una de les més avançades de l'època. També s'aprovà el sufragi femení, gràcies a Clara Campoamor, que va defensar-lo davant la posició que argumentava que el vot de les dones donaria la victòria a les dretes, per estar massa influenciades per l'església i pels seus marits.

Es van realitzar nombroses i importants reformes de sentit progressiu i democràtic: millores laborals, reforma tècnica de l'exèrcit, llei del divorci, secularització de cementiris, construcció d'escoles, inicis d'una reforma agrària, etc. Totes aquestes reformes trobaren una important oposició per part dels poders oligàrquics del país, que veien perillar el seu estatus. L'incident més remarcable fou l'intent de cop d'estat del general Sanjurjo, l'estiu de 1932, que va fracassar i va accelerar l'aprovació, el 9 de setembre, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Malgrat la tasca empresa pel govern, les reformes van ser lentes i insuficients per a molts sectors, sobretot els obreristes i més d'esquerres, cosa que desembocà en una crisi governamental i en la convocatòria d'Eleccions Generals el novembre de 1933.

Bienni conservador o bienni negre (1933-1936)

La victòria electoral va ser per les forces de centre i dreta i s'iniciava l'anomenat *Bienni negre*, que comportà un

gir conservador, contrari als avenços socials de període anterior i va fer reaccionar les esquerres a tot l'estat, que patien, a més, per una possible deriva cap al feixisme.

Les relacions entre la Generalitat de Catalunya, presidida per Lluís Companys, i el Govern de Madrid van esdevenir cada vegada més tenses fins a desembocar en els anomenats "Fets d'octubre" de 1934, que van acabar amb l'empresonament del govern i la supressió de la Generalitat. Com a conseqüència d'aquesta revolta i de la dels miners a Astúries, les dretes van agafar més pes dins del govern i el juliol de 1935 presentaven un projecte per modificar la Constitució, que recollia la revisió de les autonomies i l'abolició del divorci, entre d'altres, cosa que suposava un retrocés radical. Poc després esclatava una forta crisi de govern, afectat per un seguit d'escàndols de corrupció, que van derivar en una convocatòria de noves eleccions per al febrer de 1936.

El Front Popular o Front d'Esquerres (1936)

Les forces d'esquerres van signar un pacte amb l'objectiu de presentar-se a les eleccions com a *Front Popular*, mentre que la dreta va tenir problemes per unir-se. La campanya electoral fou extremadament agressiva i va posar de manifest la divisió d'Espanya en dos blocs antagònics.

A Catalunya les eleccions van ser guanyades pel *Front d'Esquerres de Catalunya*, que s'enfrontava al *Front Català d'Ordre*, liderat per la Lliga Catalana.

El *Front Popular* va obtenir la victòria i va reprendre la tasca reformista del primer bienni. Va dur a terme canvis polítics encaminats a aportar major igualtat social, va restablir l'autonomia de Catalunya i va declarar l'amnistia per als presos polítics, entre d'altres.

Amb tot plegat, la dreta va iniciar una conspiració per guanyar per la força allò que havia perdut a les urnes, cosa que va culminar amb la organització d'un aixecament militar, que va donar lloc a la Guerra Civil (1936-1939).

Anunci de proclamació de la República des del balcó de l'Ajuntament de Sant Pol (14-04-1931).

La segona república a Sant Pol

A les eleccions del 12 d'abril de 1931 a Sant Pol s'hi presentaren dues candidatures: la Lliga Regionalista, liderada per Antoni Sauleda Paulís, i la d'unitat republicana, amb Esquerra Republicana (ERC), Unió de Rabassaires (UR) i Acció Catalana Republicana (ACR). Aquesta última l'encapçalava Sebastià Fulquet, que s'havia donat a conèixer el mes de març, mitjançant un manifest, signat per un gran nombre de veïns, on es proposava l'elecció de *sis homes, catalanistes integrals i amants de la forma republicana que, impulsats per un patriotisme pregonament sentit, sota el símbol de la llibertat de Catalunya, es proposaven esbatanar la Casa de la Vila, perquè aires catalaníssims s'emportessin ben lluny l'esperit antidemocràtic que regnava en aquella casa, i es proposaven també administrar els interessos públics, morals i materials, a la llum del dia.*

CANDIDATURA D'UNITAT REPUBLICANA, QUE VA GUANYAR LES ELECCIONS D'ABRIL DE 1931

Com a la majoria de localitats catalanes, a Sant Pol va guanyar la candidatura d'unitat republicana, que va obtenir 6 regidors, davant dels 3 de la Lliga.

Durant la tarda del 14 d'abril el nou alcalde electe, Sebastià Fulquet, anuncià la proclamació de la República des del balcó de l'Ajuntament, que llavors donava al Carrer de Mar. Anava acompanyat de bona part dels membres de la seva candidatura, com Salvador Vives o Joaquim Pou. Es van fer discursos molt moderats i, tot seguit, es va fer una audició de sardanes a la Plaça de la Vila, on debutaren els *Refilaires de Sant Pol*, embrió de la futura Cobla Maresme. Hi va assistir una gran gentada, que es felicitava mútuament de la prova de civisme del poble espanyol, que havia fet una revolució transcendental, sense vessament de sang.

Immediatament es va fer un manifest on els regidors del nou equip de govern deien: *que les portes de la casa de la vila eren de vidre, que havien d'esbategar, que el poble havia de saber què s'hi coïa dintre.*

El 18 d'abril es celebrà la sessió constitutiva del primer consistori republicà. Sebastià Fulquet fou nomenat Alcalde-President i cap de la Comissió de Foment. Es van crear tres comissions: governació i cultura, hisenda i foment. Carles

En aquest ordre, **Sebastià Fulquet Ramon** (201 vots), **Carles Torrus Moreix** (194 vots), **Joaquim Pou Mas** (194 vots), **Salvador Vives Ginebra** (190 vots), **Josep Carreras Vives** (192 vots) i **Amadeu Ginesta Torrus** –sense imatge– (194 vots).

Torrus era nomenat primer tinent d'alcalde i cap de la comissió d'hisenda; Joaquim Pou segon tinent d'alcalde, cap de la Comissió de Cultura i ensenyament; i Antoni Sauleda i Amadeu Ginesta esdevenien regidor síndic i regidor síndic suplent, respectivament.

A nivell simbòlic, el Ple va acordar per unanimitat que a la sala de sessions es substituís el retrat del rei destronat *pel del màrtir de la llibertat i representant de les més altres aspiracions de Catalunya, en Francesc Macià*.

Però malgrat les bones intencions, ara calia demostrar què podien fer els nous gestors de l'Ajuntament. Les principals dificultats a què havien de fer front foren la seva poca experiència municipal i la pugna entre els propis regidors republicans, que fou protagonitzada per Sebastià Fulquet i Carles Torrus, de tendència molt moderada, enfront del jove Joaquim Pou, socialista i amb voluntat de dur a terme els canvis socials promesos.

Tasca del nou consistori (1931-1933)

Existia un ampli consens polític per assolir la normalització del català,

de manera que el nou consistori acordà canviar els noms dels carrers, amb la voluntat de catalanitzar la retolació, incloure noms patriòtics i institucionals republicans i batejar trossos de carrer que no tenien nom.

Es procedí a l'arranjament i urbanització dels carrers, cosa que comportà que el maig de 1932, un any després de la presa de possessió, ja s'haguessin acabat les quantitats consignades en el pressupost pel capítol d'obres. Pel que fa a infraestructures, es va millorar i ampliar l'enllumenat públic i es van fer obres de canalització, com l'arranjament de la claveguera que desembocava a l'estació.

Sant Pol quedà greument afectat pels temporals durant l'hivern de 1931-1932, cosa que va fer desaparèixer la platja i obligà els pescadors a varar a Moré o a situar les barques prop de la via del tren, causant greus pèrdues econòmiques a moltes famílies. S'havia de fer urgentment un mur de defensa i contenció contra les corrents de llevant. Es van fer molts passos, gràcies a la intervenció dels diputats Carrasco, Serra i Moret i, sobretot, de Pere Coromines, que liderà la petició d'ajuda a l'estat. Finalment la direcció General de Ports accedí a allargar 100 metres l'escullera i a reparar el varador, tot i que l'Ajuntament havia d'aportar un 25% del cost.

En aquest període també es va donar l'impuls definitiu a la urbanització de La Punta. Es considerava que els propietaris dels edificis propers a aquell paratge havien envaït l'espai comú, de manera indeguda i abusiva, amb el consentiment dels anteriors consistoris. Així, després de molt de temps de negociar, sense èxit, la permuta dels terrenys amb els propietaris, van acordar l'enderroc dels horts situats davant les cases, restituint l'espai a l'ús comú i creant una nova perspectiva. Malgrat això, l'Ajuntament va haver de recórrer al préstec per poder finançar l'obra, que consideraven un dels seus projectes estrella, *per tal que Sant Pol tingués un passeig escaient i digne, a la vegada que per sanejar aquell bell paratge*.

A nivell corporatiu, es van fer esforços per aprimar l'administració, amb la supressió de places de funcionaris, per tal d'estalviar despeses al municipi.

En l'àmbit sanitari, el govern es preocupà pel sanejament dels habitatges i es prengueren diverses mesures higièniques, orientades a la prevenció de les malalties infeccioses.

Un dels pilars de l'ideari republicà era l'educació popular, calia formar nous ciutadans com a camí per aconseguir la transformació social. Així, es va controlar més que mai l'assistència dels infants a l'escola

Passeig de La Punta amb el Teatre-Cinema "Amor Social" i el Parador de La Maresma, edifici construït el 1931.

Grup d'amics de Sant Pol, coneguts com "La penya Arau".

Vista de Sant Pol (1932).

i es van fer reformes per millorar els edificis escolars. També es va patrocinar un curset de gramàtica catalana a l'escola de nois.

A nivell cultural, es van fer passos per impulsar una Biblioteca pública, que havia de funcionar com a filial de la de Canet.

L'Estatut de Núria (1932)

L'Avantprojecte del primer Estatut d'Autonomia de Catalunya va ser redactat a l'hotel de la Vall de Núria l'estiu de 1931 i va ser sotmès a referèndum popular el 2 d'agost del mateix any, amb una participació electoral massiva. A més, fou recolzat per les dones, que van recollir milers de signatures de suport, ja que, segons la llei, encara no podien votar. A Sant Pol es va fer una important propaganda com a preparació del plebiscit: la terra per qui la treballa, servei militar voluntari, augment de jornals, abaixada de lloguers i ús de la

llengua catalana en tots els àmbits de la vida. Es va popularitzar la frase del president Macià d'una caseta i un hortet per a tots els catalans, que evocava una situació d'idíl·lic benestar i progrés.

Votà un 90% dels santpolencs i només hi hagueren 2 vots en contra. Més tard, hi hagué un autèntic neguit per les notícies que anunciaven una substancial retallada a Madrid i el Ple d'11 d'abril de 1932 acordava dirigir-se al President Macià, demanant que *l'Estatut de Catalunya, sigui definitivament sancionat d'acord amb la voluntat del nostre poble, recomanant-li que no sigui acceptat, si no ens és cedit íntegre i tal com l'havem demanat*. Així mateix, acordava també adreçar-se al President de la Comissió d'Estatuts, *pregant-li fes present al parlament la voluntat ferma d'aquesta vila i de tot Catalunya de governar-se per si mateixa i el desig vivíssim de que el nostre Estatut plebiscitat el dia 2 d'agost de 1931 s'aprovi tal com el concebírem i votàrem els catalans*.

Canvis socials i laborals

Al 1931 es fundà el primer sindicat d'àmbit general, el *Sindicato de Trabajadores de San Pol de Mar*, adherit a la CNT, que aviat va demanar la jornada de 8 hores de treball diàries i un augment dels salaris. Tot això s'aconseguí als Tints Carbonell, atès que a les altres fàbriques no hi havia gent sindicada, cosa que motivà que molts treballadors s'hi adherissin. Malgrat això, van tenir problemes per actuar, cosa que culminà amb l'autodissolució de la organització. Poc després, a inicis de 1933, naixia un nou sindicat, Unió Obrera, que era hereu de l'anterior i aviat estaria sota l'òrbita de la UGT. Aquest va iniciar peticions als empresaris de la localitat i, en cas d'oposició, es van viure episodis de tensió i litigis. De resultes d'això la majoria d'empresaris van acceptar les demandes, sempre que s'ajustessin

a la legalitat. En paral·lel també es fundà un altre sindicat, *Germanor Obrera de Indústries, Arts i Oficis*, adherit a l'òrgan sindical *La Victòria*, de tendència catòlica i conservadora.

El 16 de desembre de 1932 es publicà la renovació del Cens electoral, on hi apareixien per primera vegada les dones. Aquest cens va ser l'utilitzat en les eleccions generals del 19 de novembre de 1933, que van ser les primeres on les santpolenques van poder votar.

El debat religiós

Sant Pol era una població rural i la religiositat hi estava fortament arrelada, de manera que no podia deixar de ser catòlica de la nit al dia, tal com propugnaven els ideals republicans. L'Ajuntament va intentar ser respectuós amb la sensibilitat religiosa, però també amb l'esperit laïcista de la Generalitat republicana, intentant buscar un cert equilibri. Aquí és on es van accentuar les tibantors entre els membres més moderats del consistori i Joaquim Pou, que va esdevenir portaveu de l'anticlericalisme a Sant Pol. Considerava que no es podia tolerar cap manifestació pública de caràcter religiós i va demanar la prohibició de la cavalcada de reis i de la processó de Sant Pau de 1932, enfrontant-se a Sebastià Fulquet i Carles Torros, que acabaren autoritzant els dos actes, al·legant que calia respectar la tradició i la voluntat de la majoria del poble. L'any següent la cavalcada va ser prohibida pel Govern Civil.

Pou també sol·licità de treure les imatges de Crist Crucificat de les escoles privades i demanà explicacions a l'Alcalde pel fet que les escoles públiques haguessin fet festa el dijous i divendres Sant de 1932.

La minoria de la Lliga Regionalista trobava tan hostils les actituds de Joaquim Pou contra l'església que decidí abandonar l'Ajuntament. Aquests regidors van deixar d'assistir als plens i, malgrat que des de la premsa se'ls

recomanava reincorporar-se a la seva tasca com a oposició, per tal de defensar els posicionaments dels ciutadans que els havien votat, no van fer-ho en tota la legislatura.

Sense oposició conservadora, l'Ajuntament va poder tirar endavant una de les mesures més polèmiques: la municipalització del cementiri, emparada en les disposicions del govern de la República, que es va fer efectiva el juliol de 1933.

A finals de 1933 el govern publicà un fulletó titulat "Al poble de Sant Pol", en què feien balanç de la seva gestió: *Com que la nostra actuació toca la seva fi, nostre deure de ciutadania ens exigeix donar compte de la mateixa, en compliment de la comanda que se'ns feu i en correspondència a la confiança que en nosaltres dipositaren els que ens varen votar, a la vegada que per a fer constar la nostra gestió, als que no ho feren, a qui també hem administrat.*

Bienni conservador

A les eleccions de gener de 1934 la victòria va ser per la candidatura de la Lliga Catalana, que va obtenir 496 vots, davant dels 291 del Front d'Esquerres. Sant Pol entrava dins d'una nova etapa política, on Francesc Tarridas esdevenia alcalde i l'enfrontament amb els regidors de la minoria socialista, aniria cada vegada en augment, en paral·lel al clima polític que es vivia arreu de Catalunya i que va desembocar en els "Fets d'octubre", de què vam parlar ja a l'ENS número 96. A partir d'aquell moment l'Ajuntament va ser regit per una comissió gestora, que es limitava a atendre l'activitat quotidiana i no prenia cap iniciativa política.

Bibliografia

- 📖 **Amat i Teixidó, J.** (1998). *Sant Pol de Mar (1931-1948). República, Conflicte Civil i Primer Franquisme*. Vilassar de Mar. Oikos-Tau.
- 📖 **Pomés i Vives, J. ; Sàiz i Xiqués, C.** (2000). *Joaquim Pou Mas, 1891-1966, dinamisme i ambició: de cooperativista agrari a conseller de la Generalitat*. Barcelona. Publicacions de l'abadia de Montserrat.
- 📖 **Fontana, J.** (2001). *La segona república espanyola*.
- 📖 *La proclamació de la Segona República* (Sàpiens 11/03/2011)

Fonts documentals

- 📖 Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar
- 📖 Arxiu Pere Sauleda

Imatges

- 📖 Arxiu Pere Sauleda
- 📖 Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya

FA UN ANY DEL CONFINAMENT

“Amb aquest documental, ens han arribat testimonis molt colpidors”

El 14 de març de 2020 vam viure una situació inèdita en la història. Ens tancaven a casa. Un virus per a tots desconegut fins feia pocs mesos s'havia estès arreu del planeta i estava provocant milers de morts. Els recursos sanitaris estaven col·lapsats i, per aturar la propagació de la pandèmia, les autoritats van decretar el confinament a tot l'Estat.

Va ser llavors, quan la societat es va poder tornar a obrir de nou, tímidament, que la productora Mercè Pinar va posar fil a l'agulla per produir el documental *Primavera 2020*. *Les vivències d'un poble confinat* (Mercè Films, 2021), que recull l'experiència que el confinament va suposar per als santpolencs i santpolenques.

Mercè Pinar Garcia, de 25 anys, va cursar estudis d'imatge i so i, des de fa 9 anys, resideix a Sant Pol de Mar. Professionalment ha realitzat diversos treballs relacionats amb la vila, entre ells el documental del centenari de l'ATC Sant Pol. Aquest 2021 ha enllestit una producció sobre l'efecte de la Covid-19 al poble.

Quan comences a preparar el documental?

Quan estàvem tancats a casa. Inicialment pensàvem que només seria una setmana de confinament, però quan vaig veure que la cosa s'allargava és quan em vaig plantejar la possibilitat de documentar un moment tan històric com aquell.

Inicialment, la meua primera idea era només centrar-ho en l'experiència de persones amb diversitat funcional o problemes d'ansietat, però després de donar-hi més voltes amb l'ajuda de l'Andreu Tresserras i l'Eduard Boet, va acabar derivant en un documental perquè tota la gent de Sant Pol ens explicàvem com ho estava patint.

De fet, inicialment l'Andreu havia de participar com a possible testimoni amb la seva experiència com a cambrer de Can Talamàs, però de seguida es va involucrar molt en el projecte i m'ha ajudat molt en la seva producció.

Mercè Pinar i
Andreu Tresserras
han treballat
plegats en la
producció del
documental.

En uns moments en què s'ha d'evitar al màxim el contacte físic, com l'has portat a terme?

Una de les característiques que han marcat l'elaboració del documental és que no podíem anar a casa de les persones testimonis a gravar l'entrevista, així que cadascú s'ha gravat a sí mateix i ens va enviar el vídeo. Això ha fet que els testimonis es mostrin amb una imatge molt lliure i molt casolana.

Quin és el missatge global que vol transmetre aquest treball?

L'objectiu del documental era escoltar el testimoni de com la gent del poble va viure el confinament i donar-lo a conèixer. Hi ha gent que ho ha passat molt malament, d'altres que han estat bé... és molt interessant veure els contrastos i com ho expliquen.

Els testimonis es recullen al maig del 2020 i en alguns casos sobta que, si bé per a molts d'ells ha estat dur el fet d'estar

confinats a casa, també n'hi ha hagut d'altres que els ha costat sortir al carrer un cop ho van poder tornar a fer.

Quants testimonis recull el documental?

Hem encoratjat tothom que volgués a participar en aquest treball, i ens han arribat testimonis molt colpidors. En total hem recollit una quarantena d'experiències, si bé potser no totes acaben sortint al muntatge final. A mida que ens anaven arribant els vídeos, analitzàvem què és el que ens explica cadascú per poder decidir quines parts incloure al documental. Vam fer diferents blocs, com ara el sector sanitari, la gent gran o els infants. També tenim un bloc de persones que han passat la malaltia de la Covid, que ens van costar de trobar però vam aconseguir dos testimonis que ens van fer arribar molt bon material pel documental. També donem veu al comerç des de les dues vessants: la dels comerciants que no han tancat i han tingut molta feina i d'altres que van haver de tancar del tot.

Quan podrem veure el resultat d'aquest treball?

El documental es troba en la fase dels darrers retocs i volem presentar-lo al maig, coincidint amb un any de la gravació de les diferents experiències, que es va fer just en el moment d'interpàs entre el confinament total i la reobertura de la societat.

La nostra idea és presentar-lo públicament al Centre Cultural i que pugui venir alguna persona experta en sociologia per presentar-lo i promoure una mica de debat al voltant del documental.

Tens algun nou projecte en ment?

Sí, estem preparant un llargmetratge de ficció amb en Pepe Mestres, i també un projecte sobre la gent i la vida a Sant Pol de Mar, amb la col·laboració de l'Eduard Boet i l'Andreu.

CIENTÍFIQUES DE CASA A LA CONQUESTA DE L'ESPAI

El 18 de febrer de 2021, el robot rover Perseverance de la NASA aconseguia la fita d'aterrar a Mart i iniciar la seva missió de cercar vida extraterrestre sobre la superfície del planeta vermell. La maniobra d'entrada a l'atmosfera marciana –a 200 milions de quilòmetres de distància de la Terra i amb una densitat molt baixa– d'una nau de més d'una tona de pes, que hi arribava a 20.000 quilòmetres per hora, era tota una proesa tecnològica, una seqüència molt precisa de moviments que no donava marge a cap error.

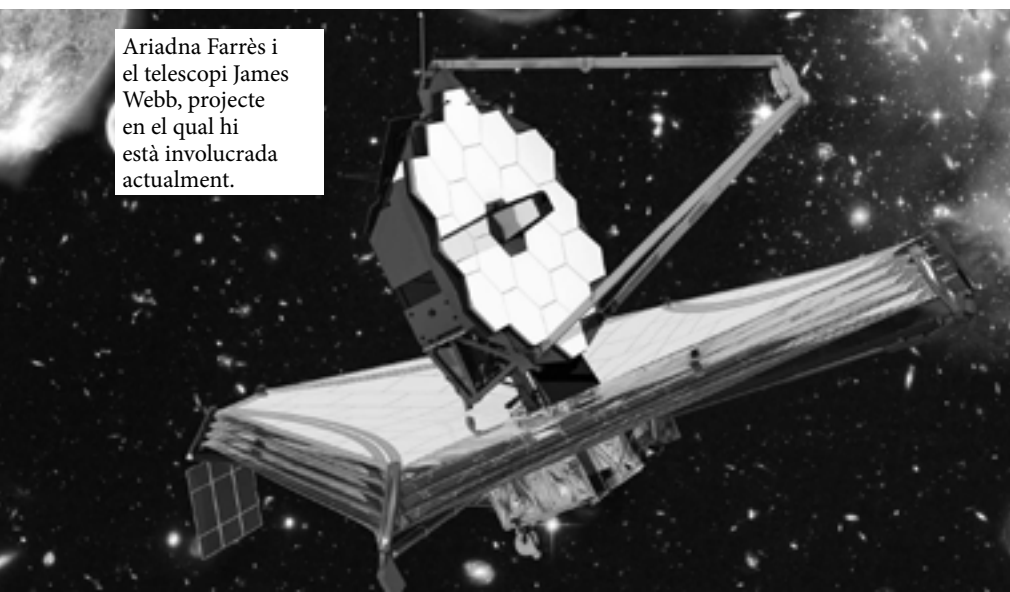
Per a l'èxit de la missió han calgut anys de treball previ i la implicació de molts científics i enginyers... però també de científiques i enginyeres! I és el que pes del talent femení en la cursa cap a l'espai cada cop és més gran.

En aquest número de l'ENS volem fixar-nos en el cas de dues dones vinculades amb Sant Pol que demostren aquesta tendència. Totes dues han fet carrera en el món de la ciència i han treballat en projectes aeroespacials.

Agnès Sauleda i el mòdul Columbus de l'Estació Espacial Internacional, en el qual hi ha treballat amb projectes del Fluid Science Laboratory.

Ariadna Farrès i el telescopi James Webb, projecte en el qual hi està involucrada actualment.

AGNÈS SAULEDA BROSSA

“És bo que les noies tinguin referents femenins que es dediquen a la ciència”

La física **Agnès Sauleda Brossa** (Sant Pol de Mar, 1984) fa uns anys que s'ha restablert de nou a la vila, després d'un període professional a l'estranger que la va portar a participar en projectes per a l'Estació Espacial Internacional. Actualment treballa per a una empresa catalana de venda d'instrumentació científica d'anàlisi com a responsable del departament de tecnologia d'aerosols.

Què és la fotònica?

És la ciència de la llum, que de fet és la meva especialitat en física. Vaig estudiar física a la UB, però abans de finalitzar la carrera ja vaig fer estades a l'estranger, com ara al Real Institut de Tecnologia d'Estocolm. Després vaig fer el màster en fotònica i vaig tenir diferents beques en recerca.

I què va passar a partir de llavors?

Doncs a mi sempre m'ha atret més el desenvolupament que la recerca. Així que vaig anar a parar a la UPC de Terrassa i vaig estar treballant durant dos anys amb diferents empreses del sector privat en el desenvolupament de projectes òptics. Després d'aquesta experiència em va sorgir l'oportunitat de marxar a Bèlgica, on hi vaig treballar durant tres anys i mig com a consultora en instrumentació òptica.

Quina ha estat la teva participació en projectes espacials?

Després de la meva feina de consultora, encara a Bèlgica, vaig treballar com a enginyera de sistemes òptics i em vaig especialitzar en projectes espacials, dissenyant sistemes òptics per a contenidors d'investigació que s'envien a l'Estació Espacial Internacional.

A l'Estació Espacial Internacional hi ha diversos mòduls en els quals s'hi fan experiments científics i jo vaig treballar en un projecte destinat al Fluid Science Laboratory, situat al mòdul Columbus.

I què vau enviar al 'Columbus'?

Vam construir un contenidor metàl·lic de petites dimensions que contenia equipament científic per fer una sèrie d'experiments sobre la dinàmica de la matèria tova. És a dir, experiments amb espumes, emulsions i granulats en microgravetat. Vaig participar en el disseny, construcció i assaig de microscopis i aparells òptics d'alta precisió en base a les necessitats dels científics que ideaven l'experiment.

Com veus el paper de la dona en el teu sector?

Jo estic molt acostumada a treballar amb homes. Si bé la meva va ser una promoció amb moltes més noies del que era habitual, en la meva experiència professional n'hi ha hagut poques. A l'empresa actual, en canvi, en som més.

Jo he anat veient més i més dones en ciència, però és molt difícil arribar a una conclusió amb l'experiència personal, el que compten són les estadístiques, que ens mostren que moltes carreres científiques i gairebé totes les carreres tècniques estan encara molt masculinitzades, i sembla que ha empitjorat durant la última dècada.

Crec que el principal motiu d'aquest fet són els estereotips, que costen tant d'eliminar, i que estan tan interioritzats en adults i continuem transmeten als infants des del dia que neixen. Per això penso que és bo que les noies tinguin referents femenins que es dediquen a la ciència i que vegin de forma més concreta quines són les opcions que tenen com a sortida professional. I com més propers al seu entorn, millor.

Precisament fa dos anys vas participar en unes sessions per animar les noies a cursar carreres de ciència, oi?

Sí, va ser arrel de la meva experiència laboral en el camp de les 'pinces òptiques', una tècnica fotònica amb la qual es poden moure partícules amb llum làser. Aquesta tècnica té un impacte molt gran en la investigació en biologia, ja que permet als investigadors moure proteïnes i elements de les cèl·lules que permet estudiar les seves propietats. Aquest descobriment li va valer el Premi Nobel de Física del 2018 al doctor Arthur Ashkin. El mateix any es va premiar una altra invenció en el camp de l'òptica, la invenció del mètode de generació de polsos òptics ultracurts d'alta intensitat, que té moltes aplicacions però potser la més coneguda entre el públic és la cirurgia ocular. Els premis van ser la doctora Donna Strickland i el doctor Gérard Mourou, i se'n va parlar molt ja que la doctora Strickland es va convertir en la tercera dona de la història que guanya el Nobel de Física i la primera dona que el guanya en el segle XXI. A partir d'aquest fet i aprofintant la meva especialització en fotònica, per commemorar el Dia Internacional de la Dona i la Nena a la Ciència, que se celebra cada 11 de febrer, vaig impartir una sèrie de xerrades a Sant Pol i en instituts de la zona. Crec que a les noies d'avui en dia no cal explicar-los que poden aspirar a qualsevol professió, però sí que crec en la importància de tenir referents propers i realistes del que és una carrera en ciència i quines són les sortides professionals, sobretot de cara a que les noies vegin tot el que les dones poden aportar al món de la ciència. A més, crec en la importància de la divulgació científica, ja que la ciència és cultura i ha de poder arribar a tothom, per això em va fer molta il·lusió poder compartir els meus coneixements en un context local.

ARIADNA FARRÉS

“En una parella, si els dos són científics, en general sempre s’acaba sacrificant la dona”

La matemàtica **Ariadna Farrés** (Barcelona, 1981) estiuja a Sant Pol des dels tres anys d’edat. Des de fa uns anys, els seus pares s’han establert permanentment a la vila i els visita sempre que pot. Resident als Estats Units des del 2017, ara fa poc més d’un any que no trepitja la nostra vila per totes les restriccions de mobilitat imposades per la pandèmia de la Covid-19.

No ets de Sant Pol, però quasi...

Des de ben petita he estiujat i passat els caps de setmana a Sant Pol, i durant molts anys vaig estar vinculada al Club Nàutic perquè sempre m’ha agradat molt navegar amb vela. Els meus pares viuen a Sant Pol 2000 i la veritat és que trobo molt a faltar la platja de Sant Pol.

Quins són els teus estudis?

Vaig estudiar matemàtiques a la UAB, i vaig fer el màster i el doctorat a la UB sobre veles solars, és a dir, naus espacials que es mouen a vela per la força dels fotons del Sol. D’alguna manera, vaig acabar lligant les meves passions per la vela i per l’espai.

I com arribes a la NASA?

Doncs després de la ruta de postdoctorats, vaig fer una primera estada al Goddard Flight Space Center de la NASA amb un projecte sobre com la llum solar afecta al moviment dels satèl·lits artificials. El grup d’investigació de matemàtica aplicada de Barcelona, del qual jo formava part, havia col·laborat amb la NASA als anys 80 en diferents missions espacials, i va ser la meua porta d’entrada.

Hi ha més oportunitats de participar en projectes espacials als Estats Units que a Europa?

Crec que és igual de difícil entrar a la NASA o a la ESA, cadascuna té les seves dificultats i jo vaig tenir sort de trobar una porta d’entrada a la NASA. La principal dificultat d’entrar a l’Agència Espacial Europea

perquè funciona a partir de quotes, segons l’aportació econòmica que fa cadascun dels països. Tot i així sí que hi ha opcions de col·laboració a través d’universitats i centres de recerca.

A la NASA, la principal complicació que he tingut ha estat el fet de ser personal estranger i tot l’enrenou dels visats, però sí que és veritat que el pressupost de la NASA està a anys llum dels projectes europeus. A més, tot el màrqueting que envolta els projectes de la NASA fa que acapari l’atenció dels americans i de bona part de la resta del món.

En quins projectes treballes actualment?

La meua especialitat són les missions als punts de calibració a l’espai o punts de Lagrange. Ara mateix estic col·laborant amb el telescopi James Webb, amb data de llançament prevista per al 31 d’octubre d’aquest 2021. Es tracta d’un observatori espacial, molt més gran i potent que el Hubbel, que explorarà diferents parts de l’univers. S’estima que podrà captar els primers minuts de l’univers. Estèticament és molt similar a un vaixell, gràcies a l’escut inferior que el protegeix de la radiació solar.

La meua implicació en aquest gran projecte està vinculada amb les estratègies de control, ja que aquest telescopi s’ha de mantenir prop de 10 anys en funcionament i requereix de maniobres de correcció periòdiques per mantenir-lo sempre en òrbita i ben aliniat, tenint present les limitacions de mobilitat que tindrà.

D’altra banda, també participo en el

projecte del telescopi Nancy Grace Roman, previst per posar-lo en òrbita al 2025. En aquest cas, és un telescopi que té moltes perturbacions cada cop que es mou i estem fent milers de simulacions per planificar la seva trajectòria òptima a l’espai.

Com veus el paper de la dona en la carrera espacial?

Cada cop hi ha més dones en llocs de comandament, i la NASA està fent un esforç en aquest sentit. La nostra missió Nancy Grace Roman, per exemple, porta el nom d’aquesta astrònoma americana, coneguda per molta gent com la “mare del Hubble”. És un gest que ajuda a fer visible el paper de la dona en les missions espacials.

També és cert que són carreres en què no hi ha tantes dones com homes, potser perquè les noies no tenen referents femenins que les encaminin a cursar enginyeries o ciències. Per exemple, si bé a la carrera de matemàtiques hi ha un equilibri entre noies i nois, el pes femení cada cop és menor quan es tracta de doctorats o postdoctorats. Fins al punt que quan una parella són científics els dos, en general sempre s’acaba sacrificant la dona i té més pes la carrera de l’home. Hem de ser conscients que les dones som igual de bones que els homes en qualsevol àmbit o lloc de treball.

Fins quan preveus estar-te als Estats Units?

Com a mínim fins a la finalització de la missió Roman. No em plantejo ara per ara tornar a Catalunya, on el sector aeroespacial té un pes molt petit.

LA DARRERA DONA DE MAR

Cristina Bosch i Prat

Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar

S'han acomplert 100 anys del naixement de l'Esther Pujol Serra i volem recordar aquesta santpolenca, que fou la darrera dona de mar i que va voler retratar el que ella definia com "el temps de les pesques", un Sant Pol que ja no existeix més que en el record dels que ho van viure.

Esther Pujol i la seva mare Dolors Serra Roca.

L'Esther va néixer l'any 1921, en el si d'una família de pescadors santpolenca, de manera que ella representava dos grups de població molt importants al poble: les dones i la gent de mar.

Era filla de Cal Negre, nom que venia del seu besavi, l'Aleix Pujol, que fou qui començà amb les barques. Quan va néixer, tot rosset i de pell blanca, la mare li deia "el meu negret de casa", i així li va quedar el renom. Ell va ser qui va fer construir la primera barca, la *Nova Victòria*, i quan ja era molt vella i se'ls va estavellar van anar a Calella a comprar-ne una de nova. L'avi de l'Esther, en Jaume Pujol i Rovira, va voler que li posessin *Ester*, sense la "H", com la seva néta, que llavors tenia 10 anys. La van estrenar el dia que es va proclamar la Segona República, el 14 d'abril de 1931.

El pare de l'Esther, en Jaume Pujol i Pujol, també era pescador i ella es va casar amb un altre pescador, en Jaume Vives i Vidal. Del seu home, n'explicava que la mare no volia que anés a "marc", perquè el pare havia estat remitger i havia patit un accident a l'aigua, morint uns dies després, quan en Jaume era un nadó. Però la pobra dona va haver de cedir, perquè malgrat que va intentar que fos lampista, manobre i que el germà

gran se l'endugués a la fàbrica de Calella, el noi tenia deliri per anar a pescar. De fet, l'Esther n'hi feia broma, dient que s'havia casat amb una Esther, però no sabia si la de dalt (ella) o la de baix (la barca).

A les seves memòries, l'Esther, parla del paper de la dona a les societats pesqueres com ho era Sant Pol, que llavors vivia bolcat al mar. Ella mateixa recollia el refrany mariner "De llevant o de ponent, de la dona sigues parent", que posa de manifest el seu rol destacat. Les dones no sortien a pescar, però també adobant xarxes o venent el peix, sinó administrant el negoci. Ella explica que la seva àvia paterna era la mestressa i que "era així a totes les cases".

A més, es cuidaven de la casa. Deia l'Esther que sempre menjaven fesols i peix amb suc, o peix fregit, ja que aprofitaven el que no era bo per vendre, especialment el més petit. El pa es comprava per tota la setmana i la xocolata, els ous i els pollastres només es menjaven per les festes majors.

L'Esther explica que si necessitava alguna cosa havia de demanar-la a la seva mare, que era qui administrava els diners i qui va

aconseguir comprar l'hort, que tots els pescadors en tenien, de propi o deixat, per tenir alguna gallina i alguna patata. També va ser la mare la que va insistir per fer-se la casa familiar, al Carrer Tobella, i deixar d'estar de lloguer.

Als 12 anys les nenes deixaven d'anar a escola perquè ja eren aptes per treballar, excepte les de família adinerada. L'Esther es va posar a treballar a casa seva, ajudant en tot allò que calgués, i mai va plantejar-se de fer una altra cosa, ja que ho feia de gust perquè tot el dia anava amb la barca i per la sorra i la mar era el seu món.

Quan la seva mare va morir, fou ella qui agafà les regnes del negoci i el van continuar fins que en Jaume es va jubilar. Cap dels seus fills va voler seguir l'ofici, cosa que a ella ja li va estar bé, perquè deia que no hi havia tant de peix com abans i que la vida de mar era molt difícil, perquè a l'estiu es podia sortir cada dia, però a l'hivern no i calia tenir molta cura amb els diners.

L'Esther estava contenta d'haver fet aquesta vida, que l'omplia, perquè el mar i la sorra eren la seva passió i l'altra Ester, la barca familiar, va ser la darrera a fer-se a la mar a la platja de Sant Pol el 7 d'agost de 1985.

A Tot Drap

Agrupació Escolta el Nus

Amics de les Arts

Ampa Escola Sant Pau

Ampa Institut Sant Pol-

La Vallalta

Associació Fira Alternativa

At. Club Sant Pol

Centre Cultural i d'esbarjo

Club Bàsquet Sant Pol 07

Club Nautic Sant Pol De Mar

Club Petanca Sant Pol

Club Petanca Santpolenc-

Maresme

Club Tennis Sant Pol

Club Tennis La Riera

Colla de Geganters

Col·lectiu Feminista

Comissió de Reis

Crisol

Dones de La Vallalta

Esbart Dansaire

Grup l'Hotel

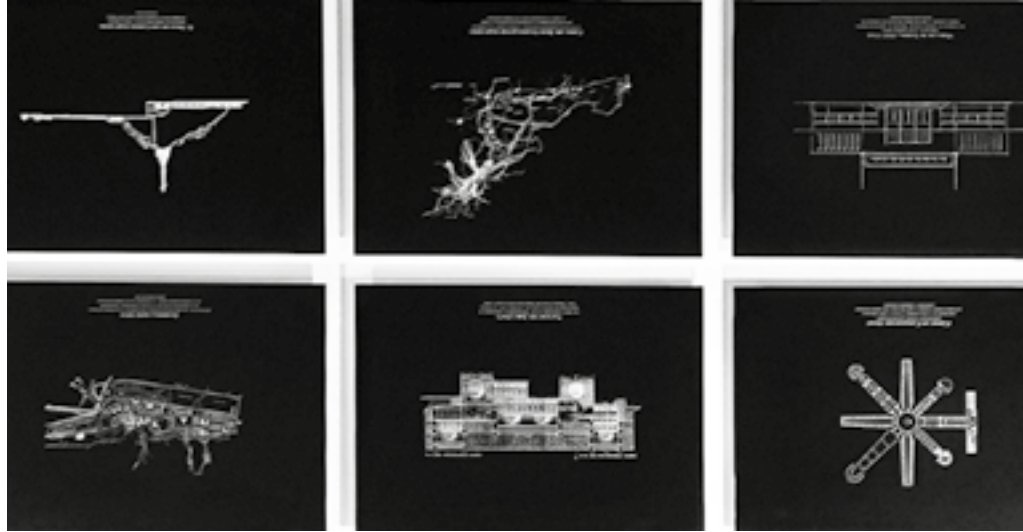
La Infernal de la Vallalta

Òmnium Cultural

Penya Xíndries

Unió d'Establiments i Serveis

Volades Santpolenques

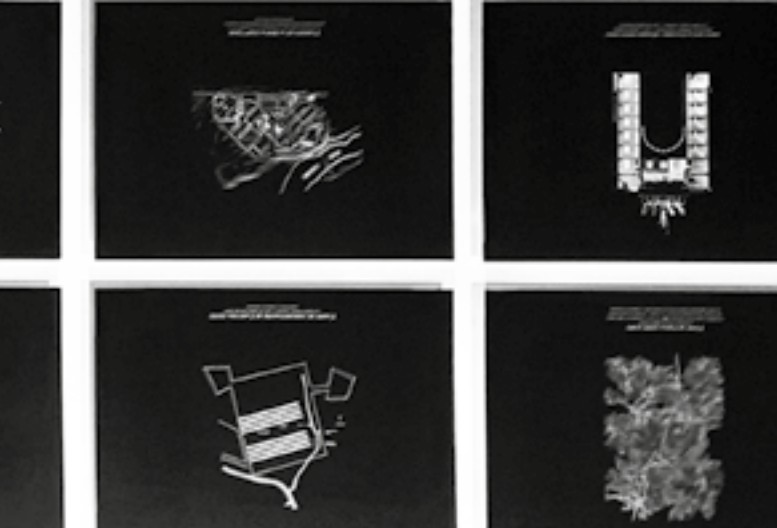
ELS AMICS DE LES ARTS

DONEN UN NOU IMPULS AL MUSEU DE PINTURA DE SANT POL

El Museu de Pintura de Sant Pol acaba de reobrir les seves portes aquest mes de març després d'unes importants obres de reforma que l'han mantingut tancat durant el darrer any i mig per poder portar a terme una actuació integral a la seva coberta. L'entitat santpolenca Amics de les Arts és la que s'encarrega de gestionar el fons del Museu de Pintura i elabora la programació de les seves exposicions.

El Museu de Pintura s'ubica a la plaça de la Vila.

El Museu és un espai diàfan que permet múltiples configuracions per a les seves exposicions.

Els Amics de les Arts va néixer als anys seixanta arrel d'un concurs de pintura a l'aire lliure que convocava anualment una colla d'estiuejants i gent de la vila, ben connectats amb sales d'exposicions de Barcelona. Aquest grup d'amants de les arts visuals i plàstiques van crear l'entitat i van començar a crear el fons d'obres del Museu a partir de les obres guanyadores del concurs de pintura.

Així, obres de pintors destacats que hi van participar i que es trobaven al cim de la seva carrera artística, com Jordi Curós, Ramon Pichot o Francesc Lloveras van esdevenir les primeres en formar part de la col·lecció. Més endavant, les donacions de particulars varen engruixir el fons amb peces de Casas, Raurich o Vidal Ventosa. La vitalitat de la pintura local, iniciada per Miquel Campeny a finals del s.XIX i seguida per una colla important (Pou, Mas i Mas, Mateu, Martorell, Villà, etc.) fins a dia d'avui, amb Perejaume o Dídac Raurell, ha facilitat que una proposta així pogués quallar i generar una dinàmica significativa d'activitat.

Als anys noranta, Els Amics de les Arts van començar una nova etapa fruit de la signatura d'un conveni estable amb l'Ajuntament de Sant Pol i es va reformular el Museu, lligant aquesta col·lecció a la tradició pictòrica local i alhora obrint-la a la creació més contemporània.

També es va dotar el Museu d'una programació regular que li va permetre acollir exposicions d'artistes santpolencs com Perejaume, Dídac Raurell, Josep Gol o d'altres en diverses col·lectives, així com d'artistes com Alfons Borrell, Josep Guinovart, Albert Ràfols-Casamada o Antoni Llena.

Molts dels artistes que han passat pel Museu també han anat cedint alguna de les seves obres i d'aquesta manera s'ha anat engruixant el fons local. És una col·lecció modesta, d'unes 250 obres, però prou singular del panorama artístic de Sant Pol i la comarca.

La revisió regular del fons del Museu, la tradició i els artistes locals, i l'art català contemporani són les línies expositives que guien la programació del Museu que comptava habitualment amb quatre exposicions cada any. Una dinàmica que es vol recuperar amb la reobertura de la sala.

Durant aquest any i mig en què el Museu ha estat tancat per les obres de substitució de la coberta i dels baixants d'aigua, l'entitat ha aprofitat per fer una revisió a fons del fons del Museu i poder fer un bon manteniment de les obres.

També s'ha estat treballant en una nova i renovada pàgina web del Museu de Pintura, on poder trobar-hi els llibres que s'ha anat publicant de les exposicions, a més de conèixer part del seu fons, i altres continguts que la facin ser una pàgina molt dinàmica i viva. Hi podrem veure, per exemple, el vídeo enregistrat de la *performance* que el músic Marc Egea i l'artista novaiorqués Tad Mike havien de fer per Sant Pau per celebrar la reobertura del Museu i que es va haver de suspendre per les restriccions de la pandèmia.

Els Amics de les Arts tornen, doncs, amb més força que mai: aquets mes de març el Museu ja reobre amb l'exposició de l'artista mataroní Domènec, i de cara al juny participaran en una biennial d'art comarcal amb l'artista santpolenc Perejaume. I ja de cara al juliol, programaran una exposició del fons permanent feta conjuntament amb l'Arxiu municipal.

El Museu de Pintura reobre amb l'exposició "i la terra serà el paradís"

Fins al 20 de juny ja es pot visitar al Museu de Pintura de Sant Pol de Mar l'exposició de Domènec, artista visual de Mataró. El seu treball confronta les utopies urbanístiques amb la realitat que acaben esdevenint els habitatges de la societat.

Sota aquest títol, l'exposició al Museu de Sant Pol posa en diàleg tres projectes.

D'una banda, el projecte *I la terra serà el paradís* (2018) està format per una sèrie fotogràfica i unes maquetes de fusta que, apilades unes sobre unes altres, conformen una torre de caràcter escultòric. Aquestes maquetes representen els gegantescos blocs de pisos de protecció oficial de La Mina, barri situat en els límits de Barcelona que es va construir a principis dels setanta per a real·lotjar la població procedent de diferents nuclis de barraques, i on desemboquen els pitjors vicis de la impunitat, la pobresa i la incompetència política.

El segon projecte que es mostra és *Arquitectura española, 1939-1975*, que ofereix un inventari d'algunes obres que es van fer amb els presoners republicans. Amb objectivitat i rigor, amb una freda i incòmoda catalogació, se'ns revela el rastre arquitectònic d'un crim humà i polític. Aquest segon projecte, evidencia si cal d'una manera encara més brutal com l'arquitectura és usada pel poder per controlar els cossos, no solament imposant a les classes populars com viure junts, sinó inclús usant aquests com a mà d'obra esclava.

Pel que fa al tercer projecte que conforma l'exposició, és tracta de *Dos refugis i el membre fantasma* (Ted, Charles-Édouard i Henry David). Es tracta de les maquetes en bronze de dues cabanes, la primera és la cabana en els boscos de Montana on s'amagava Ted Kaczynski, conegut com a Unabomber, i la segona és Le Cabanon, la cabana de 16m2 que Le Corbusier es va construir a Roquebrune

Cap-Martin. L'espai buit entre elles és el que ocuparia la cabana que Henry David Thoreau va construir a la riba del llac Walden. Henry David Thoreau va viure de forma espartana i solitària durant dos anys, de 1845 a 1847, en aquesta cabana, i va escriure el seu conegut llibre *Walden* o la vida als boscos, una crítica a la societat industrial i un al·legat a favor de la vida "natural", no productiva i lliure.

A més, aquesta exposició del Museu de Pintura de Sant Pol es completa amb una peça convidada: *Maqueta d'una barraca del Camp de la Bota*. L'any 2003 Les Adrianes, un col·lectiu de dones del barri de la Mina, varen decidir reconstruir en format de maqueta, amb cartó i papers de colors, el seu antic barri de barraques situat al litoral de Barcelona. Les barraques del Camp de la Bota eren habitatges autoconstruïts per acollir a la imparable onada migratòria que va tenir Barcelona a partir de 1920. Durant la dictadura franquista, el Camp de la Bota va ser escenari de l'execució de nombroses persones. En la dècada dels seixanta, el barri tenia més de 3.000 habitants. A partir dels anys setanta la població va ser traslladada a nous barris, com el polígon d'habitatges de La Mina a Sant Adrià del Besòs.

L'exposició es pot visitar al Museu de Pintura (plaça de la Vila, 1) els dissabtes de 6 a 8 de la tarda i els diumenges d'11 a 2 del migdia.

VA DE LLIBRES

Apunta't a la llista de distribució de recomanacions lectores!

Si vols rebre al teu mòbil les recomanacions de la Biblioteca de Sant Pol, envia la paraula *llibres* al número **661 874 108**, i un cop al mes rebràs un whatsapp amb tres propostes de lectura.

Des d'aquesta secció t'oferim algunes recomanacions perquè segueixis gaudint de la lectura. En aquest número de l'ENS ens arriben tres propostes formulades per la Biblioteca de Can Coromines.

ADULTS

Els nois de la Nickel.
Colson Whitehead. Antipoda, 2020.

En Colson Whitehead és un escriptor afroamericà que ha nascut i viscut al cor dels Estats Units. Negre en una societat (encara) racista. Potser per això les seves novel·les expliquen les històries dels esclaus i de les persones negres en una època no tant llunyana. Després de llegir *Els nois de la Nickel* ens hem acabat preguntant fins on som capaços d'arribar els humans per humiliar "els altres"? En aquest cas "els altres" són les persones negres.

Però aquest llibre no va d'això. Aquest llibre parla de "reformatoris" americans, és a dir d'antics centres educatius on enviaven els nois conflictius (blancs, negres de qualsevol altre raça) i el que s'hi feia dins. Però també de la superació i la lluita per sortir-se'n. No des de l'odi, sinó des de la supervivència.

I això és (al nostre criteri) el millor de l'ésser humà: lluitar per la supervivència sense deixar que l'odi marqui les nostres accions.

JUVENIL

No-res.
Janne Teller. Comanegra, 2012.

No-res és una novel·la catalogada com a juvenil. Però no com a sinònim de "lleugera", "fàcil" o "entretinguda". *No-res* és filosofia pura. T'ho qüestiona tot. Fins a límits on només la literatura i el pensament haurien de poder arribar. Brutal. Boníssima. Una novel·la que s'ha de llegir i païr a poc a poc. Capítol a capítol per poder respondre la pregunta del subtítol del llibre: Què és important a la vida?

Amb aquesta novel·la, la seva autora (Janne Teller) ha aconseguit crear debat entorn d'aquesta obra. Fins al punt que es va arribar a prohibir a Dinamarca per ser considerat un text massa polèmic. Actualment *No-res* és una lectura recomanada a Escandinàvia.

INFANTIL

El zoo petrificat.
Joris Chamblain/Aurelie Neyret. Alfaguara, 2018

Els còmics sempre ve de gust llegir-los perquè són narracions més curtes, que pots començar i acabar en poc temps i a més a més expliquen la història seqüenciada, pas a pas, amb les seves il·lustracions.

Els diaris de la Cirera és una col·lecció de còmics infantils, el seu autor és Joris Chamblain i la il·lustradora és Aurelie Neyret, en català els publica l'editorial Alfaguara.

La Cirera, és la protagonista dels còmics, una nena de 10 anys i mig que vol ser escriptora i escriu el seu diari personal. En el seu diari ens explica el que fa, la seva vida, família, amigues, com es sent i també hi afegeix dibuixos, fotos i postals,... I les il·lustracions ens van explicant les aventures i misteris que li passen a la Cirera.

ELS CARRERS DE SANT POL

Comentats per un que no és de Sant Pol

Ramon Sargatal

Us acostem el segon lliurament d'aquesta secció que ens dona a conèixer la història dels noms dels carrers de la vila. Un treball del farnesenc resident a Sant Pol, Ramon Sargatal.

CAN PI, CARRER DE

(VEGI'S MARIA PI*)

COMTE BORRELL, CARRER DEL

Borrell II

(?, 934 - Urgell, 992). Comte de Barcelona, Girona, Osona i Urgell.

Un governant amb mà esquerra, a fe de Déu! Per legitimar i consolidar el seu poder, estava bé amb tothom que tallava el bacallà en aquella època: Còrdova, l'imperi carolingi i el papat. És cert que la diplomàcia se li va complicar una mica quan Al-Mansur va pujar a Barcelona (985) i la va deixar més desendregada que els turistes que la visiten onze segles més tard. Però, ràpid com era de reflexos, va tenir una idea que sempre més ha sobrevolat per damunt de les testes catalanes: independitzar-se. Va encolomar les culpes de la destrucció a la ineficàcia de les tropes d'Hug Capet (el seu senyor carolingi), no va anar a renovar-li el vassallatge i va començar a campar-se-les ell sol.

El govern de Borell II coincideix amb el primer assentament de monjos benedictins al monestir de Sant Pau. I ja que parlem de monjos cluniacencs, fem memòria d'un dels primers de l'ordre: Gerbert d'Orlhac.

Resulta que Borrell II va anar a terres occitanes a casar-se amb la noble Letgarda. El viatge de noces va ser d'allò més rendible: al monestir de Sant Giral (Orlhac) va conèixer un novici que era un espasa en els estudis, de manera que, amb permís de l'abat, se'l va endur a Catalunya perquè hi estudiés les ciències dels nombres i dels astres conreades pels àrabs. Un cop passats amb nota el *trivium* i el *quadrivium* (les *Ciències* i les *Lletres* dels batxillerats de l'època) el va portar a Roma perquè fes una demostració davant del Papa i així presumir del prestigi cultural dels seus comtats. El Papa va pagar la clàusula de rescissió, es va quedar un davanter centre tan resolutiu i quin món de mones... Gràcies a Borell II, l'Església va tenir uns anys després el papa Silvestre II, sortit d'un humil monestir occità i esdevingut el *papa savi de l'any 1000*.

Font

📖 Núria Sadurní i Puigbò. *Diccionari de l'any 1000 a Catalunya*. Ed.62, 1999.

Localització

Barri del Sot del Morer (Urbapol)

CONSOLAT DE MAR, CARRER DEL

Ah! Quins temps aquells, quan teníem consolats i ningú no s'hi feia mala sang...! El Consolat de Mar era una institució de dret marítim que combinava la iniciativa pública i els interessos privats. A partir del segle XIII, amb l'expansió política i militar de la confederació catalano-aragonesa per la mediterrània va néixer la necessitat de regular i donar suport a les activitats dels armadors, els navegants i els mercaders catalans. Així va ser com van néixer unes representacions consulars que eren nomenades pel rei. Es van estendre pel nord d'Àfrica i Orient. La primera coneguda és la de Tunis (1253). Els mercaders hi trobaven aixopluc, capella, magatzem per a les mercaderies en trànsit i, sobretot, la defensa jurídica davant de les autoritats locals. Als tribunals que s'hi van crear més tard s'hi jutjaven els conflictes en matèria mercantil marítima, que es dirimien d'acord amb textos normatius específics, recopilats més tard en el *Llibre del Consolat de Mar*. Durant una època, els catalans van posar les bases del dret del comerç marítim. Al carrer del Consolat de Mar hi ha l'Ajuntament, la Fundació/Biblioteca *Pere Corominés* i unes quantes cases de gran importància arquitectònica. Tot a la mateixa banda. A l'altra, mar i més mar. I sense consolats catalans a l'horitzó...

Altres noms

Popular: Camí Ral

Anterior a la República: C/ de Mar

República: C/ Consolat de Mar (acord de Ple, 15-02-1932)

Franquisme: C/ de Mar

Font

📖 Pierre Villar (director). *Història de Catalunya* (v.III). Ed. 62, 1988

📖 Arcadi García Sanz. *Història de la marina catalana*. Ed. Aedos, 1977.

Localització

Centre Vila

CONXITA BADIA, CARRER DE

Concepció Badia i Millàs

(Barcelona, 1897-1975).

Cantant d'òpera i pedagoga musical.

Dues Conxites i una Montserrat, les tres millors veus del segle passat! No demanarem perdó per la rima: aquestes dames bé es mereixen un parell de decasíl·labs, ni que siguin d'opereta... Conxita Badia, Conxita Supervia i Montserrat Caballé va ser les tres sopranos catalanes que van dur la veu cantant en el panorama operístic internacional del segle XX. Segons sembla, la mateixa Callas es va rendir a la tècnica de la Caballé i va retirar del seu repertori una peça que va veure que mai no podria igualar. De qui l'havia apresada, aquella tècnica, la Caballé? De Conxita Badia, la seva professora de cant! Badia va ser deixeble d'Enric Granados, Pau Casals i Manuel de Falla. La qualitat del seu registre vocal va dur un dia Pau Casals a afirmar: "*Quan componc per a veu femenina, sempre penso en la veu de Conxita*". Una gran pianista, a més a més. Altres camps en què va excel·lir van ser els de la cançó popular catalana i espanyola i, sobretot, el de la interpretació de *lieder* i oratoris. El desconeixement actual d'aquesta extraordinària artista resulta sorprenent, trist i injust. Això explica el títol del documental que la cadena TV3 li va dedicar: "Conxita Badia no existeix". Tanmateix, mai no va deixar d'existir a Sant Pol, on va debutar als 16 anys (a casa de la família Planiol), on hi estiujejava sovint. A més de Pere Corominés* i Amadeu Vives*, hi tenia un gran amic: Antoni Sauleda i Paulís*. L'altre gran amic que tenia la Badia al poble era el piano de l'Antoni.

Font

📖 Pere Tió i Sauleda. Periodista i editor. Exredactor en cap d'Opinió al diari *Avui*.

📖 Joan Alavedra. *Conxita Badia: Una vida d'artista*. Ed. Pòrtic, 1975.

📖 Documental TV3 *Conxita Badia no existeix* (<https://bit.ly/2NaQLPJ>)

Localització

Barri dels Garrofers

DOCTOR MARQUÈS, CARRER DEL

Josep Marquès Fernández (Matanzas, 1856 - Sant Pol de Mar, 1928). Metge.

Un home orquestra. Va ser metge titular de Sant Pol i un ciutadà polifacètic. Va exercir el càrrec de fiscal municipal, segons que diuen, amb mà de ferro. També el de regidor de l'Ajuntament arran de les eleccions de 1894. Precisament aquell any va dimitir com a president del Centre Català perquè no donava l'abast amb tantes tecles com tocava. I és que també era membre destacat d'altres entitats socials i culturals del poble. Com a metge, l'assistència que donava als malalts anava molt més enllà de les estrictes obligacions professionals. Va esdevenir una protecció dels més desfavorits. Nascut a la ciutat de Matanzas i fill d'una cubana, el doctor Marquès és el viu exemple d'integració a una comunitat que no és la de naixement ni la dels primers anys d'infància. Sempre permeable a les maneres de fer, de dir i de pensar de la gent santpolenca, es veu que el poble el va arribar a incardinar afectivament fins al punt de considerar-lo un sanpolenc més. Un santpolenc més? Si tenim en compte un determinat aspecte de la seva biografia, fins i tot ens podríem permetre la llibertat de girar el sintagma i dir que era *més santpolenc*: va tenir disset fills, vet-ho aquí...!

Font

📖 Pere i Jordi Sauleda.
El Sant Pol de l'avi, 2000

Localització

Barri del Farell

DOMÈNECH I MONTANER, PASSATGE DE

Lluís Domènech i Montaner (Barcelona, 1850 - 1923). Arquitecte

Allò de l' "ara que he après a dir *pinícula se'n diu flim*" va venir molt més tard. Abans ja teníem l'embolic nominalista de la *Liberty*, l'*Art Nouveau*, la *Secession*, el *Jugendstil*... De què parlem? Del Modernisme, és clar! És l'estil arquitectònic que, amb diferents noms, s'havia obert pas a tota Europa. Frescor compositiva, retorn a l'artesanat, nous materials... A Catalunya, Domènech i Montaner en va ser un dels arquitectes més importants. Aquest home ja era professor de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona amb només vint-i-cinc anys, que és l'edat en què la majoria d'alumnes d'avui encara no acaben de saber dir, per exemple, "geometria descriptiva". A Barcelona són projectes de Domènech i Montaner la Casa Fusté, la Casa Morera, l'Hospital de Sant Pau i, sobretot, sobretot, el Palau de la Música Catalana. Un prodigi de transparència i lluminositat gràcies l'estructura de ferro i la paret vidrada. Que el lector no deixi de tenir-ho present si ha comprat entrada de lateral a una de les llotges i ha d'estirar el coll com una girafa per arribar a veure l'escenari. Sant Pol té valuoses cases modernistes en el seu casc urbà. La majoria són obra d'Ignasi Mas i Morell*. Aquest arquitecte ja és d'una generació posterior a la d'Antoni Gaudí* i de l'arquitecte que comentem. Ara bé, si el lector vol admirar una obra de la primera etapa de Domènech i Montaner, ho té ben fàcil. Just al costat, a Canet, podrà embadocar-se davant de l'Ateneu Canetenc.

Font

📖 Ferran Soldevila (director). *Un segle de vida catalana 1814-1930* (vol.2). Ed. Alcides 1961

Localització

Barri de Sant Pol 2000

ENRIC MORERA, CARRER D'

Enric Morera i Viura (Barcelona, 1865 - 1942). Músic i compositor.

El "compositor que s'identificà amb el seu poble", en paraules de Carles Soldevila. Va ser deixeble d'Isaac Albéniz i fundador de l'agrupació coral *Catalunya nova*, que havia de ser la continuadora de l'activitat dels Cors de Clavé. També va fundar el Teatre líric i va ser Director de l'Escola Municipal de Música de Barcelona. La música per a teatre va ser un dels camps

ENTITATS. CARRER DE LES

Un filòsof ens diria que un *ens* és... *allò que és*. Un gramàtic hi afegiria que un *ens* és el participi de present del verb *ser*. El cas és que *allò que és* també és el que era i el que serà, si tenim en compte que un *ens* pot projectar-se al passat i al futur gràcies a l'*entitat*. Una entitat, per definició, és l'essència de l'ens, allò que hi ha de permanent i que fa que sigui així i no de cap altra manera. Transitarem de la gramàtica i la filosofia fins a la història local per recordar que les entitats d'un poble són agrupacions d'individualitats que decideixen actuar col·lectivament per tal que el poble sigui el que és sense deixar de ser el que era. No t'hi atabalis, lector. Hem fet una divagació tant abstrusa i envitricollada per compensar la pobresa estètica, la desolació urbana i administrativa de la tria d'aquest carrer que hauria de fer honor a les entitats de Sant Pol. Un carrer del barri de la Rajoleria que gairebé no ve d'enlloc, que no va enlloc i que deixa els homenatjats a la intempèrie. A Sant Pol hi ha hagut entitats memorables com el Centre Català, La Puda, la Germandat de Sant Josep, la Germandat l'Aurora, les Filles de Maria, l'Associació de Maduixaires... Avui n'hi ha moltes d'altres que continuen sent l'essència del poble. No volem deixar-nos-en cap pel carrer. El lector les té totes al web municipal. Són passat, són present i, sobretot, són futur.

Font

☛ Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol de l'avi*. 2000

Localització

Barri de la Rajoleria

ESTACIÓ, PLAÇA DE L'

La plaça agafa el nom de l'edifici més travessat per la gent del poble: el de l'estació de tren. Quan l'any 1858 es va projectar el tram de via que passava per Sant Pol, va saltar el dubte de si era millor desviar-lo per la zona dels Garrofers o seguir la paral·lela de la costa. Per la costa, és clar, era més fàcil i menys costós de fer. Tanmateix hi va haver una altra raó que va fer decantar la balança: si es feia passar per dalt, els santpolencs només haurien pogut anar a agafar el tren a la zona de Can Villar, a dalt dels Garrofers o a la platja del Morer. L'opció segona, per contra, permetia construir l'estació al bell mig del poble i facilitava tant l'accés de passatgers com les càrregues de mercaderies. Aprofitem aquesta entrada per recordar una celebració santpolenca d'última fornada que cada segona setmana de setembre té l'estació com a protagonista indirecta. Consisteix a passejar un ninot que representa un visitant barceloní, dur-lo a l'estació, instal·lar-lo al tren amb el bitllet de trajecte degudament validat i facturar-lo cap a Barcelona enmig de càntics i ballarusques. Ens abstindrem de fer-ne valoracions i únicament reproduïrem la que en va fer el cantant Pau Riba: "Només n'hi ha una, de festa com aquesta. Visca la *despedida del domingueru* de Sant Pol!". Sense fer-ne ni tan sols la crítica literària, també reproduïrem la lletra d'una sardana apòcrifa impresa en un full volant:

Domingueru, cap a Barna,
domingueru, agafa el tren,
domingueru, cap a Barna,
 que a Sant Pol no t'hi volem.
Domingueru, ai *domingueru*,
 que tranquils que ens quedarem,
domingueru, ai *domingueru*,
 i pas que t'enyorarem.

Altres noms

Franquisme: Plaza 30 Enero
Actual: Plaça de l'Estació
 (acord de Ple, 22-02-1979)

Localització

Centre Vila

Font

☛ Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d'ahir i de sempre*. El Tren i la Punta. 2006
 ☛ Pau Riba. Post de Facebook de 16 de setembre de 2019

més fèrtils de la seva creativitat. Va escriure més de cinquanta partitures per a escena, entre les quals hi ha la música d'obres de Guimerà, Rusiñol, Francesc Pujols i altres escriptors. L'altre gran èxit artístic li va arribar de la composició de sardanes. Seves són *La Santa Espina*, *L'Empordà*, *Enyorança*... Segons sembla, *Les fulles seques* i la *Sardana de les monges* les va compondre a la casa d'estiueig que llogava a Sant Pol. Va fer estudis d'harmonia a Brussel·les i va consolidar la carrera a Catalunya, però el cas és que va iniciar-se en la música de molt petit a l'Amèrica del Sud i de la mà del seu pare, que era un músic emigrat a Buenos Aires. Ell mateix li va ensenyar solfeig i piano i el va fer ingressar a la

Banda municipal de Còrdova quan a ell l'en van fer director. En aquesta etapa, i d'amagat del pare, es va posar a estudiar... cornetí! Un dubte gairebé casernari: com deu sonar una Santa Espina executada amb un solo de cornetí?

Font

☛ Carles Soldevila. *Figures de Catalunya*. Ed. Aedos, 1962 (2ª)
 ☛ Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d'ahir i de sempre*. El Tren i la Punta. 2006

Localització

Barri de Can Pou

Eduard Costa publica 'Arrapat a tu', un disc produït a Sant Pol amb moltes col·laboracions de gent de la vila

Ja fa dos anys i escaig que el músic Eduard Costa (Banyoles, 1977) va tancar una exitosa etapa musical i es va desvincular dels Amics de les Arts per iniciar-ne una de nova en solitari amb el seu projecte L'últim indi. Al 2019 va presentar el primer treball homònim, que sentava les bases d'un nou rumb creatiu i que es consolida aquest any amb la publicació del segon àlbum *Arrapat a tu* (Guspira Records/Clipper's Sounds, 2021), que inclou una dotzena de noves cançons.

En parlem amb el músic resident a Sant Pol des ja fa uns quants anys i molt vinculat a la vida cultural de la vila.

Arrapat a tu és un disc sorgit del confinament per la pandèmia?

Va esclatar el confinament quan estava en ple procés creatiu del disc. Vam parar les màquines durant els 3 mesos que vam estar a casa, però fruit d'aquella aturada en van sorgir cançons com la que dona títol al disc, *Arrapat a tu*. «Jo ja en tinc prou, deixeu-me estar, volo arrapat a l'amor». Un crit en forma de cançó. Un deixar clar com un vol viure, sobretot en aquests moments tan contrets. Recordo estar a la terrassa de casa després de dinar amb la Ximena, la meva dona, i els dos estàvem escrivint plegats la lletra al mig d'un silenci de migdiada, al mig del poble, com mai l'havíem sentit.

Hi ha un fil conductor per a les cançons d'aquest treball?

Les cançons es van trobant les unes amb les altres. Un cop les has fet i les has posat juntes en un disc, t'adones que es complementen les unes amb les altres i que el disc té un llenguatge propi. Sempre em passa. Al final veus de què parla.

Què és el que hi trobarà l'oient?

El disc *Arrapat a tu* són 12 cançons que parlen en un llenguatge proper com és el de la natura, per expressar sensacions i emocions. Hi trobareu l'illa de les papallones, una illa preciosa al mig del mar, o les dones muntanya que ballen, canten i estimen sota la llum de la lluna. O a les dones de la mar que van filant a la sorra, o la fúria d'una tempesta on només ens queda agafar-nos al pal i esperar que passi. O baixar per un riu cabalós com una serp muntanya avall, o volar dalt d'una àliga, amb un vol simple i elegant. En el disc hi trobareu l'elegància de les guitarres i pianos d'en Pol Maresma, els detalls i la xispa de les percussions i caixes d'en

Carlus Llamas, la soltura desbordant del cello d'en Sasha Agranov i les veus de molts col·laboradors locals.

ARRAPAT A TU
L'ÚLTIM INDI

Quin paper ha jugat Sant Pol en la seva producció?

El disc s'ha produït totalment aquí a Sant Pol de Mar, a l'estudi personal d'en Pol Maresma. Amb ell hem coproduït els temes de mica en mica, capa a capa, en un ofici tan bonic i tan antic com és el de ser músic. En Pol de seguida sap escoltar la música que viu a dintre de les cançons i amb la seva habilitat instrumental -toca el baix, contrabaix, guitarra elèctrica, guitarrele, piano, xilofon i el que encara no he descobert!-, ha aconseguit donar-li un toc molt especial a la sonoritat d'aquest segon disc de *L'últim indi*. Cançons com *Fills de la terra* caminen sobre una bossa nova exòtica, o una guitarra suau i vellutada a *Les dones muntanya*, o la sonoritat soul de la cançó *Montserrat*, o la força i l'estridentia subtil de l'elèctrica a *La serp muntanya avall* en són alguns exemples. A més a més, el disc està ple de col·laboracions de gent del poble. La Teresa Brossa posant les paraules recitades al final del disc, la Marta Roura, la Bea Garcia i la Dúnia Boira són gent d'aquí que també hi posen la veu. I més coses, el videoclip ha estat gravat a la Vall de Burinons. En Rafel de can Burinons «Buri» ens va obrir les portes de casa seva per gravar el videoclip d'*Arrapat a tu*, dirigit per la Sònia Armengol, també de família del poble.

Com el podem escoltar?

El nou disc en format físic el trobareu a l'herbolari del poble, Les Herbes, i a la llibreria L'Ona. El CD l'ha il·lustrat l'Alba Teixidor, una artista que resideix a Sant Cebrià. Tocant el paper del llibret i la portada del disc, podreu gaudir de tot l'art que hi ha vessant i compartit.

En format online el podeu escoltar a l'Spotify, a Apple music i a tota la resta de plataformes digitals.

Hi ha previsió per fer gira de presentació?

Sí. L'estrena l'hem feta aquí al poble, al Centre Cultural i d'Esbarjo. El disc es va estrenar el dissabte 27 de febrer amb les entrades exhaurides i vam repetir el 6 de març. Teníem moltes ganes de concert i d'ensenyar el que havíem estat creant en el darrer any i mig. Tothom hi va posar el seu gra de sorra: en Joan Piqueras i tot l'equip del Centre va posar totes les facilitats per fer els dos concerts, en Joan Vila ens va posar el seu millor equip de so per tenir la màxima qualitat sonora durant l'actuació, en Jordi Salvador es va posar al capdavant de la taula de so per cuidar cada matís i l'Aleix Vila va estar en tot el procés de muntatge i d'il·luminació durant els bolos. Tot fet a casa, tot fet amb aquell amor que tenen les coses fetes amb el cor.

Dues veus i un piano ens canten poesia des d'una profunda intimitat en el nou treball de Neus Borrell

La cantant Neus Borrell (Sant Pol, 1993) acaba de publicar el disc *Llibretes i Orogènesis* (The Indian Runners, 2021) juntament amb el pianista Bru Ferri, en què canten a Maria Mercè Marçal, Oriol Sauleda, Doroty Armenia, Pepe Sales i a Blanca Llum Vidal. Aquest és el segon treball que publiquen plegats després del disc *Llibretes de Pepe Sales* (Coopula, 2019), en què musicaven sis textos de llibretes manuscrites de Pepe Sales. Els dos artistes troben en les llibretes i diaris un contingut d'una intimitat preciosa i, frase per frase, amb dues veus i un piano, es va fent col·lectiva a través de les nou cançons que conté el disc.

Què voleu transmetre amb el títol del disc?

El disc *Llibretes i orogènesis* sorgeix com a continuació d'un treball previ: *Llibretes de Pepe Sales* (Coopula, 2019), que és el primer disc que varem fer amb en Bru Ferri. Aquest primer disc recull sis cançons que són fruit d'una residència al Konvent de Berga. En aquell moment al Konvent hi havia l'exposició *La passió segons Pepe Sales*, i en l'exposició trobarem unes llibretes manuscrites del mateix Sales on hi vàrem endevinar set textos inèdits, i sis d'aquests set es van fer cançó. La continuació d'aquest treball neix a una segona residència que vàrem fer a Sao Joao do Rio Preto (Brasil) un parell de mesos abans del confinament.

La paraula "llibretes" porta la memòria d'aquest primer treball, i parla dels textos com a objectes trobats.

La paraula "orogènesis" és el moviment que fem en aquest disc, i en fem unes quantes d'orogènesis! Una és la relació entre en Bru i jo i les nostre dues veus, l'espai que creen trobant-se, talment com un xoc entre dues plaques. Una altra és el què el text i la música originen, la cançó que s'alça. Una tercera, l'haver-nos mogut fins al Brasil amb textos trobats aquí, i compondre la música en els seus sons, en la calor, en els colors i ombres de la selva, en la distància...

I la "i" és el que comunica el text tancat o per trobar amb el text trobat que, a partir de posar-se en relació, crea el que ha acabat essent el disc.

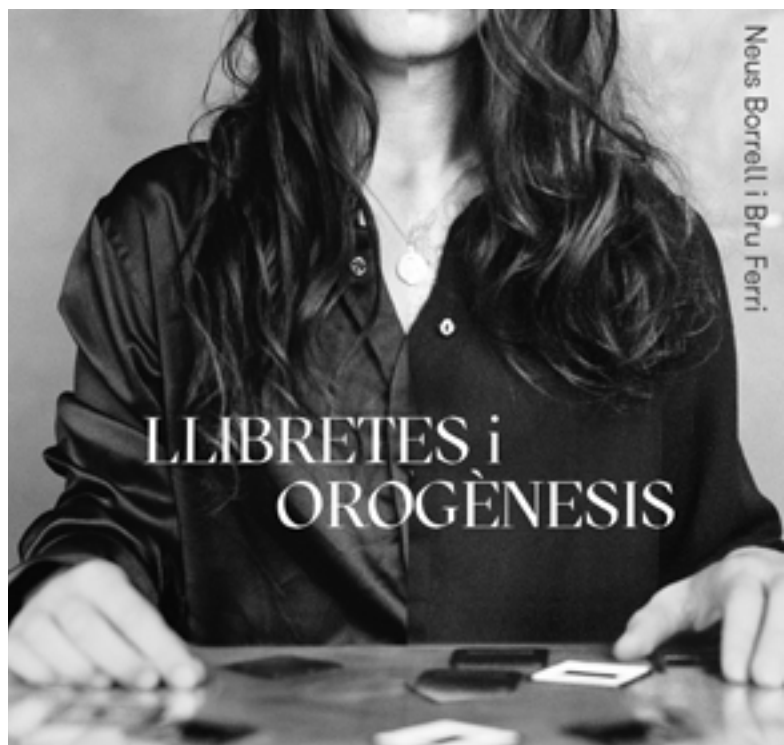
Quin ha estat el procés de tria dels textos a musicar?

El procés de tria ve motivat per la idea de tenir una experiència semblant a les *Llibretes de Pepe Sales*, de trobar els textos en un lloc, o dins d'un lloc, que també es pugui llegir.

Al moment de fer la maleta cap a Sao Joan vam recollir un conjunt de textos. *El senyal de la pèrdua* de Maria Mercè Marçal, un diari que Marçal escriu en els seus darrers anys de vida, i que es publica el

Aquest és el segon treball conjunt de Neus Borrell i Bru Ferri.

2014 pòstum a la seva mort. Vam demanar a l'Oriol Sauleda textos transcrits de les seves improvisacions, ja que improvisar seria com apuntar a l'aire. I vam fer el mateix amb la Doroty Armenia, una poetassa de Sicília, que li vam preguntar si tenia algun dietari, i ens va passar un conjunt de textos en llengua babèlica, que és una llengua que va crear ella mateixa per fer poesia, per tal que fos comprensible per a tots els parlants de llengües romàniques; d'aquí surten les cançons *Barca di palanche*, i *Sunc un cat*. Per últim, vam recuperar un text de les llibretes de Pepe Sales que s'havia quedat esperant a ser musicat; *Tres xipressos*.

Al tornar del Brasil, és quan anem a buscar l'últim poema que tanca el disc, busquem alguna cosa per recollir el viatge i li demanem a la Blanca Llum Vidal. Ens envia un poemà i la música hi surt ràpida entre el piano i les mans den Bru. És una cançó de tancar, *Tancar l'infern*.

El disc s'ha enregistrat en directe al Konvent de Berga i al teatre Kursaal de Manresa. Per què així i no en un estudi de gravació?

El nostre guia del so i l'espai en aquest treball ha estat en Jordi Salvadó, el nostre tècnic de so. Ell ens acompanya a produir música des d'una vessant més acústica, i a ser conscients que fins i tot la forma de gravar implica un posicionament i respon directament a l'escolta.

No tenim res en contra dels estudis de gravació i de tota la tecnologia que existeix actualment, però sí que ens agrada treballar i reproduir l'energia de la cançó, i la forma que de moment trobem per expressar-la és a través de l'exercici del directe.

Per això hem seleccionat dos espais diversos amb dos

pianos ben diferents. Uns temes s'han gravat amb piano de paret al Konvent de Berga i uns altres amb piano de cua al Kursaal de Manresa. Tot el que hi ha a la gravació és la sala, el piano, quatre micròfons, en Bru i la Neus i tot el que hi sona. La masterització del disc ha estat feta per en Jan Valls, i el segell The Indian Runners ha acompanyat i entès de seguida la nostra proposta.

Hi ha un fil conductor en el conjunt del treball?

El moviment com a punt de trobada. La celebració.

Sant Pol està present, d'alguna manera, al disc?

Sí, és clar, aquí hem crescut. I també són de Sant Pol l'Oriol Sauleda, amic de qui cantem *Dues bandes*, *La pedra* i *Em faig clar*, i en Jordi Salvador, amic i tècnic de so i mesclador del disc.

Sant Pol és com un calze més o menys petit, segons el moment que hi camines, on et vas trobant sempre aquesta mateixa gent. Un dels llocs més grans és El Museu de Pintura de Sant Pol, lloc de trobada d'amics, d'assaig, de gravacions, d'investigacions, de converses, d'intercanvi... Durant el procés de fer aquest disc, a Sant Pol també m'hi he trobat a l'Assumpta Mateu, i m'ha fet cantar a la veu.

Teniu previst fer gira de presentació?

Sí, ara comença la primavera i s'està ordenant tot això que ha de girar! El que us puc explicar en aquests moments és la data de presentació oficial del disc a Barcelona, dins del festival Barcelona Poesia, el 12 de maig.

Les presses, normalment, ens fan equivocar

Al ple de febrer, Junts per Catalunya vam exposar a l'equip de govern diferents aspectes de l'avantprojecte que no compleixen amb els "Criteris de Construcció d'Edificis Docents Públics del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya" així com una sèrie de mancances que considerem que presenta aquest avantprojecte. El 19 de març, el govern municipal va realitzar una Audiència Pública telemàtica per explicar-lo a la població, on va quedar palesa la inquietud dels santpolencs davant les mancances que s'hi troben.

Les dimensions de l'Institut són molt reduïdes i limiten a dues línies cada curs. Amb els alumnes que actualment estan cursant primària i secundària, implicarà que s'hagin de seguir utilitzant els mòduls del Parc del Litoral durant un temps indeterminat.

Davant d'aquesta situació, el 25 de Març tota l'oposició en bloc vam presentar formalment un escrit d'al·legacions amb l'objectiu que siguin estudiades tant per l'Ajuntament de Sant Pol com pel Departament d'Educació.

L'equipament que s'està projectant ha de donar servei a generacions presents i futures. És per aquest motiu que demanem que es tinguin en compte totes les aportacions presentades: ja sigui per part de la ciutadania com per part de l'oposició, i, sobretot, escoltant les demandes de la comunitat educativa, amb l'objectiu d'aconseguir una versió millorada del projecte que garanteixi unes instal·lacions de qualitat i suficients per les necessitats presents i futures del jovent del nostre poble.

Un edifici precari definitiu serà un impediment per a un bon projecte educatiu.

Junts per Catalunya – Sant Pol de Mar

El bé comú

Si preguntem pel carrer què és el bé comú, segurament obtindríem una resposta semblant de tothom. Una definició senzilla diria què és allò que compartit és beneficiós per a tots o gran part dels membres d'una comunitat. No és pas una cosa nova, ja en parlaven Plató, o Sant Tomàs d'Aquino i, a dia d'avui, fins i tot el Papa Benet XVI va dedicar algun escrit a explicar un concepte que era, és i serà fonamental entre els que regeixen o han de regir la vida pública.

Sembla que no hagi de tenir pèrdua, oi? "Beneficiós per a tots", el concepte és clar, cristal·lí com deien en aquella pel·lícula. Per tant, els objectius també ho han de ser: un institut nou, formar govern, que ningú es quedi enrere... El problema ve quan l'esbiaix partidista en pren part i ens perdem pel camí, tampoc és res de nou.

Malauradament cada dia veiem situacions on això passa i potser és el pitjor dels moments. Costa d'entendre. Posar entrebancs per culpa de l'ègo és com aquell ca envejós que ni rosega ni deixa rosegar l'os. Si us plau no perdem més el temps, la ciutadania no ho mereix, el bé comú no ho mereix.

Els fonaments d'un nou poble

Els canvis que Sant Pol necessita no han de ser cosmètics sinó profunds. La transformació que la CUP perseguim no s'aconsegueix ens pocs anys, ja que s'han de posar les bases per aquesta nova estructuració de la societat, que volem més participativa, crítica, igualitària, democràtica, sostenible i justa.

Els fonaments del què ha de ser aquesta transformació són la transparència i la participació, la bona gestió dels recursos públics i la igualtat entre les persones.

Sobre aquests fonaments s'aixequen projectes com el nou reglament de participació, la transparència constant, la municipalització de la deixalleria, la redacció del protocol de violències masclistes, els ajuts més accessibles per les famílies vulnerables, etc. Tota l'acció de govern ha d'ajudar ha canviar la perspectiva de la institució per a aconseguir la nova societat que volem. Cal tenir present que Sant Pol de Mar, arran de les polítiques de dretes de les últimes dècades, i la seva infiltració en estaments de poder social, comença de zero en aquest llarg camí. Just l'hem començat, convençuts que superarem les dificultats del camí.

Cal dir que cap canvi social és possible sense l'organització popular. Necessitem espais de contra poder a la institució: moviments socials, veïnals, col·lectius i associacions fortes i actives. La CUP pretenem ser útil també en aquest sentit.

“Tota política que no fem nosaltres serà feta contra nosaltres”, ens va dir Joan Fuster.

Lluita amb la CUP!

www.santpoldemar.cup.cat

Institut escola, més aprop del suspens que de l'aprobat

Des de que el nou equip de govern va iniciar aquesta legislatura l'any 2019 i va rebutjar el projecte d'Institut que estava en marxa, tots els grups de l'oposició vam veure que el model que havien escollit per adequar les necessitats d'espai de les dependències educatives per l'alumnat de Sant Pol, naixia amb moltes mancances.

Ara que l'avantprojecte està presentat, estem segurs que les nostres reticències tenen fonament i que ja resulta infradimensionat per les necessitats actuals i per les del futur. No estem parlant d'un tema menor, ja que aquesta construcció no és una obra d'arquitectura efímera, sinó que hauria de quedar com un referent de Sant Pol per molts anys.

Destinar el pavelló, el camp de futbol i molts altres espais de l'escola Sant Pau, que ja pateix manca de superfície lectiva, és una solució molt mal pensada. Donades les dimensions reduïdes de la nova construcció proposada, es limitaran a dues les línies per curs i amb els alumnes que actualment estan cursant primària i secundària, abocarà a haver de seguir utilitzant els mòduls del Parc del Litoral per un temps indefinit i continuarem tenint una part del parc ocupat com a pati.

La comunitat educativa i les Ampa també consideren que aquest avantprojecte no compleix amb els criteris desitjables per desenvolupar, amb un mínim de qualitat, les seves funcions.

Pel present i futur dels nostres fills i nets, pels professionals de l'ensenyament i empleats, Junts per Sant Pol demana la reformulació del projecte amb una visió de màxims, no de mínims com s'està plantejant ara.

Al tancament d'aquesta edició no hem rebut el text per part del PSC.

finques sauleda

**Agents de la Propietat Immobiliària
Administradors de Finques**

Carrer Nou, 29 - 08395 Sant Pol de Mar
Tel. 93 760 09 16 - www.finquessauleda.com

 Administrador
Finques
Col·legiat

Membre de **api** Col·legi i associació
d'agents
immobiliaris

Agent Immobiliari / Real estate

**registre d'agents immobiliaris
de Catalunya** alcat. 6715

Mònica Morell García
advocat

Via Laietana 59, 2n 1a - 08003 Barcelona - Tel. 93 4512391
Tobella 38, 2n - 08395 Sant Pol de Mar - Tel. 93 7603329
Fax 93 3234695 - Mòbil 629284349 - mmorell@icab.cat

**TALLER MECÀNIC
MANEL S.L.**

Tel. 93 760 01 34
admtallermanel@gmail.com

Verge de Montserrat, 30-34 B / 08395 Sant Pol de Mar (BCN).

Tens un comerç i vols veure aquí el teu anunci?
Posa't en contacte amb ens@santpol.cat
Tarifes i condicions segons el preu públic contemplat a
l'Ordenança General de preus públics Municipals.

L'espai del lector

Topant amb un Prat a l'Antàrtida

Llegim a l'ENS de gener la increïble biografia del Dr. Oriol Domènech, vinculat a Sant Pol. De les innombrables aventures, crida l'atenció la travessa per l'Antàrtida "per assistir un militar de la base Pratt [sic]". Sens dubte, es tracta de la base naval xilena *Capitán Arturo Prat*. I què té d'especial, el nom? Doncs que a l'altra banda ens hi trobem... Santa Coloma de Farners!

Arturo Prat, nét de catalans farnesencs i veritable heroi nacional de Xile, va participar a la famosa batalla naval de Iquique contra les forces peruanes (1879). Una crònica d'aquell any ens narra la seva, diguem-ne, heroïtat: "*Fue en este choque cuando el comandante Prat saltó, revólver en mano, sobre la cubierta del Huáscar gritando: «¡Al abordaje, muchachos!» (...)* Entonces un marinero acertó a Prat un tiro de Comblain en la frente, destapándole completamente el cráneo, cuyos sesos quedaron desparramados sobre cubierta". És ben bé que hi ha gent que entra a formar part de la Història en un pim pam...

Com que la casa dels Prat encara existeix, Santa Coloma de Farners se suma cada 21 de maig als actes commemoratius que es fan a Xile. Vestits de primera comunió, arriben a la capital de La Selva l'agregat naval de l'armada xilena i uns subordinats. També els cònsols general i honorari de Xile i altres autoritats. Flors al bust erigit a la plaça, himnes nacionals, discursos abrindats... Per sort en una festa tan estrambòtica mai no s'entra al detall dels fets precipitats que van originar la gesta...

Ramon Sargatal
Consolat de Farners a Sant Pol de Mar

Podeu fer arribar els vostres textos a l'adreça ens@santpol.cat Aquests no podran excedir els 1.500 caràcters i se'n publicaran tants com permeti el disseny de la pàgina.

El Teu Racó de Sant Pol de Mar

Envia'ns una imatge relacionada amb el poble i **participa** en aquesta secció!

Tens temps de participar fins al **20 de juny de 2021**

Envia la teva proposta a ens@santpol.cat o bé etiqueta la teva publicació amb **#103ENSEXPRESSEM** i passa'ns l'enllaç.

#103ENSEXPRESSEM

Moltes gràcies per la vostra participació!

En aquest número us mostrem les imatges que ens han fet arribar Lluïsa Prat Llobet (esquerra) i Gonzalo Contreras (a sota).

AIGUA

GAS

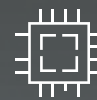
ELECTRICITAT

CLIMATITZACIÓ

ENERGIA SOLAR

XARXES
INFORMÀTIQUES

AUTOMATITZACIÓ
D'HABITATGES

CASTELLAR ROCA
INSTAL·LADORS

93 760 06 75 / 673 741 396
info@castellarroca.com

castellarroca.com

**40 anys al
teu costat!**